עין משפט
נר מצוה

קמז א מיי' פ"ג מהל' תמידים ומוספים הלכה יח:
קמח ב ג מיי' פי"ג מהל' מעה"ק הל"נ:

נושא
מקורות ומח' תנאים
בענין כמות השמן
הנדרש למנחת חביתין
של כהן הגדול

הרי היא [א] כמנחת תמידין, רבא אמר °על מחבת מלמד [ב] שטעונה כלי ואי אפי לה מאתמול [ג] איפסיל ליה בלינה תניא כוותיה דרבא על מחבת מלמד שטעונה כלי, בשמן להוסיף לה שמן ואיני יודע כמה, הריני דן נאמר כאן שמן ונאמר להלן במנחת נסכים שמן מה להלן שלשת לוגין לעשרון אף כאן שלשת לוגין לעשרון או כלך לדרך זו נאמר כאן שמן ונאמר במנחת נדבה שמן מה להלן לוג אחד אף כאן לוג אחד, נראה למי דומה דנין *תבש"ם מתבש"ם: תדיר (באה חובה) דוחה שבת, דוחה טומאה ואין דנין תבש"ם משאינו תבש"ם או כלך לדרך זו [ד] דנין יחי"ל מיחי"ל יחיד, בגלל עצמה, [ה] (יין) לבונה ואין דנין יחי"ל משאינו יחי"ל רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר °סלת מנחה תמיד הרי היא לך כמנחת [ו] תמידין מה מנחת תמידין ג' לוגין לעשרון אף זו ג' לוגין לעשרון ר"ש אומר ריבה כאן שמן וריבה במנחת כבשים שמן מה להלן שלשת לוגין לעשרון אף כאן שלשת לוגין לעשרון או כלך לדרך זו ריבה כאן שמן וריבה במנחת פרים ואילים שמן מה להלן שני לוגין לעשרון אף כאן שני לוגין לעשרון נראה למי דומה דנין מנחה הבאה עשרון ממנחה הבאה בעשרון ואין דנין מנחה הבאה עשרון ממנחה הבאה ב' וג' עשרונים הא גופא קשיא אמרת בשמן להוסיף לה שמן, והדר תני נאמר כאן שמן ונאמר במנחת נדבה שמן אמר אביי מאן תנא בשמן להוסיף ר"ש היא [ז] (ואילו לא נאמר קאמר) ובדינא מאן קא מהדר [ח] רבי ישמעאל *בר הונא בריה דרב יהושע אמר כולה ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה היא והכי קאמר בשמן להוסיף לה שמן דאי לקבוע [ט] שמן לא צריך כיון דכתיב בה °על מחבת כמנחת מחבת דמיא [י] או אינו אלא לקבוע לה שמן דאי לא כתב רחמנא בשמן ה"א תיהוי כמנחת חוטא הדר אמר תיהוי נמי לקבוע לה שמן, תיתי מדינא והן דינא ולא אתיא ליה ואצטרכא קרא [יא] (סלת מנחה תמיד כדמסיים רבי ישמעאל מילתיה) רבא [יב] אמר כולה ר"ש [ואילו לא נאמר קאמר] וה"ק בשמן להוסיף לה שמן דאי לקבוע לה שמן לא צריך כיון דכתיב בה על מחבת [יג] כמנחת מחבת דמיא, ועד שלא יאמר בשמן יש לי בדין והן דינא לא אתיא ליה ואצטרכא בשמן, הדר אמר תיהוי כמנחת פרים [יד] ואילים, הדר אמר דנין מנחה

מבנה
ג' נוסחות
בהסבר
הברייתא
[א]ליו בענין
כמות השמן
למנחת
חביתין

דבא למר על מחבת מלמד שטעונה כלי שרת הוא) ואפי' מודה בחלי עשרון שלו"ט (א) (כמנחת) על כרחך אפייתו תהא במחבת כלי שרת הוא: [ט] [ואי אפי לה מאתמול איפסל ליה בלינה]. דאפי' מנחות שנקדשו בכלי נפסלו בלינה במסכת מעילה (דף ט.): ה"ג ונאמר במנחת נסכים שמן. (שמות כט) ועשרון סלת בלול בשמן כתית רובע ההין ובמנחת [יז] נסכי תמיד כתיב ליכא אחרינא ונאמר במנחת נסכים שמן והיינו הך: ג' לוגין לעשרון. דרובע ההין [יח] ג' לוגין דהין=י"ב לוגין: במנחת נדבה. נאמר (ויקרא ב) ויצק עליה שמן מה להלן לוג אחד כדאמר לקמן (דף פח.) למנחה ולוג שמן, ולקמן פריך והיכי מלי למידייניה ממנחת נדבה הא הכא כתיב בשמן להוסיף והכא שמן דהתם לאו להוסיף הוא [יט] (ב): דתכיפין באין תמיד. בבקר ובערב ומנחת נסכים באין תמיד עם התמיד, מנחת נדבה לא דחיא שבת וטומאה דכל קרבן שאין כן לה זמן קבוע אינה דוחה שבת וטומאה: תכיפין מנחת יחיד היא. ובאה בגלל עצמה שאין באה עם הזבח: מנחת נסכים אינה טעונה לבונה. בפ' כל המנחות באות מצה (לקמן ד' נט.): [כ] תדיר חובה טומאה שבת [כא] יחיד בגלל עצמה לבונה: רבי ישמעאל אומר. הואיל ולא אתיא מדינא תיתי מקרא סלת מנחה תמיד דכתיב בחביתין: ריבה כאן. כדאמרן לעיל בשמן להוסיף לה שמן וריבה במנחת נסכים שמן ג' לוגין לעשרון דהיינו ריבוי דבמנחת נדבה ליכא אלא לוג: במנחת נסכי פרים ואילים. ב' לוגין לעשרון דכתיב בפרשת שלח לך והקריב על בן הבקר כו' (ג) סלת שלשה עשרונים בלול בשמן חצי ההין דהיינו ו' לוגין שתים לעשרון ובאיל כתיב לאיל תעשה מנחה סלת שני עשרונים בלול בשמן שלישית ההין דהיינו ד' לוגין שנים לעשרון: וסדר הני נאמר כאן שמן ונאמר במנחת נדבה שמן. (ד) [א] (עוכ"י) אלי למיפרך כי) והא שמן דנדבה לאו להוסיף הוא אלא לקבוע לה שמן והאי בשמן=להוסיף הוא, דלקבוע לא צריך כדמפרש לקמן: א) [מאן תנא בשמן להוסיף ר"ש היא. דקאמר בסיפא ריבה כאן שמן כו' ט) וילפינן לטעמיה מדינא דריבה כאן שמן ולר' שמעון ליכא למיפרך מילף ממנחת נדבה משום דהאי להוסיף, ונדבה לקבוע, והא דלא סיימא ברישא משום דרבי ישמעאל אפסקיה ממאי דאמר להוסיף הוא: ובדינא דמנחת נדבה מאן [כ] קמסדר. דהא ר' שמעון נפקא ליה שפיר מדינא בתרא: ר' ישמעאל. ולהאי קאמר או כלך, דלרבי ישמעאל ליכא למיפרך שפיר נילף ממנחת נדבה, דהא לדידיה תרוייהו לקבוע ולא להוסיף ואיצטריך קרא: *(סולה רישא ר"י אמר והכי קאמר רישא בשמן להוסיף לה שמן ור"י קאמר ליה: דאי לקבוע לה לוג שמן. כשאר מנחות לא צריך דכיון דכתיב על מחבת ממילא ידענא דצריכה שמן כמנחת מחבת): הטא כמנחת חוטא. והאי דכתיב מחבת שיבלנה באותו כלי: סדר אמר ר"י וליסוי נמי לקבוע. כדאמרת אכתי נפקא ליה מדינא נאמר כאן שמן כו': ודן דינא ולא אתיא ליה. משום דפרכינן כלך לדרך ז דכן יג"ל מיג"ל [ג] כו': ואצרכא קרא סלת מנחה תמיד. ואתא ר"ש למימר דל"ל קרא כיון דמוקמת לה להוסיף: כולה. רישא עד רבי ישמעאל אמר ואצרכא קרא סלת מנחה תמיד אתא רבי שמעון למימר ודאי להוסיף הוא ולא לקבוע ואי ידע כמה יוסיף הדר אמר קרא נמי לא צריך דמדינא בתרא נפקא: וס"ק רישא בשמן לטסיף לה שמן. ב) ור' שמעון קאמר לה דאי לקבוע לה לוג שמן כשאר מנחות לא צריך דכיון דכתיב על מחבת ממילא ידעינן דצריכה שמן כמנחת מחבת]: סדר אמר ג) רבי שמעון הטא כמנחת פרים ואילים. דאף על גב דלהוסיף הוא, לא הויין אלא שני לוגין לעשרון ד) הדר אמר הא דפרכת תיהוי כמנחת פרים ואילים דנין מנחה

א) ועיין בספר קרבן אהרן דף עג פי' על כל הסוגיא ב) נ"ל ורבי ישמעאל ג) נ"א רבי ישמעאל ד) נ"א סדר אמר ר' שמעון

הרי היא לך כמנחת תמידין. דכתיב גבי שבת (במדבר כח) על עולת התמיד ופסח נמי גמרינן מועדו מועדו מתמיד תימה מ] דלמד מן הלמד הוי ונראה דגלוי מילתא בעלמא הוא: אפי לה מאתמול איפסלה בלינה. תימה דבסוף רבי ישמעאל (לקמן דף עב) מרבינן שתי הלחם מדכתיב מועדי ה' הכתוב קבע מועד אחד לכולן ומסיק שתי הלחם לאפייה וקסבר תנור מקדש ואי אפי לה מאתמול איפסלה בלינה ואפ"ה בעי קרא וי"ל דה"א דאפי לה בתנור חול אבל הכא כתיב מחבת על כרחו צריך לעשות במחבת כלי שרת ותימה דה"נ לא בעי אלא אפייה אבל הקטרה פשיטא ליה דדחי וככל קרבנות בעינן קרא כדפי' לעיל לשחיטה ולהקטרה ובמה הצד לא ילפינן אפילו מעומר ושתי הלחם שכן באים עמהם מיני דמים וי"ל [ד] דכי קטרה פשיטא להו דבעינן או מעשה אפי' בשבת כתנא דבי רבי ישמעאל או מהרי היא לך כמנחת תמידין דדריש אביי דשילהי האי פירקא (דף נ.) ודריש ליה רבא גופיה ותימה היכי מוכח דאי אפי לה מאתמול איפסלה בלינה הא כלי שרת אין מקדשין *אלא בזמן וי"ל כדפי' לעיל כיון דכתיב בקרא על מחבת על כרחין בעי קידוש כלי מיהו קשיא לקמן (דף נה.) גבי שתי הלחם דהא לא כתיב תנור בקרא והיכי מוכח דאפייתן דוחה שבת ויש לומר כיון דלא דחו שבת אם כן מאתמול נמי הוי זמן וא"ת בסוף לולב וערבה (סוכה דף מה:) גבי כשמעשו בחול כך מעשו בשבת ופריך בגמרא ונייתי במקודשת אמר זעירי אין שיעור למים ואי שדי לה במקודשת איפסלה לה בלינה ואמאי איפסל כיון דאין זמנה מאתמול כח) וי"ל דהתם שאיבת מים בלילה לאו מחוסר זמן הוא [ה] וכי האי גוונא כט] בסוף שתי הלחם (לקמן דף נה:) דבתול אשכחינהו דקאפו אמר להו דרך חול קאפיתו אף כי היום יקדש בלינה איפסיל ליה לפי דבריהם היה אומר שהיו סבורים חמץ בחול וגם אופין אותו בכלי שרת א"נ לאחר אפייה טעונין אותו בקערות זהב כפירוש הקונטרס והיה שם בלילה ומיפסלא בלינה דלילה אין מחוסר זמן ולמ"ד (לקמן דף נה:) תנור אינו מקדש נראה לי שגם הקערות לא התקדשו: תניא כוותיה דרבא. אע"ג דאביי נמי תניא הא אמרן דרבא נמי לא פליג עליה אלא דלא צריך: תלמוד לומר סולת למנחה תמיד. תימה דא"כ בשמן למה לי ויש לומר דאי לאו בשמן לא הוה מסתבר לאקושי לגבי שמן: והכהן

שיטה מקובצת

שיטה מקובצת

הגהות הב"ח

גליון הש"ס